

De Invoeringstoets

Dag van het gedrag
Donderdag 6 november 2025

Ervaringen met de invoeringstoets?
Vragen vooraf?

Wat is de invoeringstoets?

1. Aangekondigd in de kabinetsreactie op het rapport Ongekend Onrecht. “Hoe kunnen we eerder signalen herkennen, erkennen en opvolgen?”
2. De invoeringstoets is een nieuw **beknopt ex-durante** toetsinstrument dat zich richt op de werking van nieuwe regelgeving in de praktijk **voor de doelgroep en de uitvoering**.
3. De invoeringstoets wordt uitgevoerd **op het vroegst mogelijke moment** waarop iets nuttigs kan worden gezegd over de werking van regelgeving in de praktijk.
4. De invoeringstoets richt zich in beginsel **niet op de doeltreffendheid en doelmatigheid** van een regeling.

Centrale vragen

1. Hoe pakt de regeling uit voor de mensen, organisaties of bedrijven voor wie de regeling is bedoeld?

- A. Hoe wordt de regeling ervaren door de doelgroep en andere belanghebbenden?
- B. Ontstaan er in de praktijk knelpunten of onbedoelde effecten? (zoals discriminerende aspecten)?
- C. In hoeverre komt de praktijk overeen met de aannames uit de voorbereidingsfase van de regeling?

2. Hoe pakt de regeling uit voor de uitvoering?

- A. Hoe wordt de uitvoering van de regeling ervaren door de uitvoerende organisaties?
- B. Ontstaan er in de uitvoeringspraktijk knelpunten of onbedoelde effecten?
- C. In hoeverre komt de praktijk overeen met de aannames uit de uitvoeringstoets?

Waarom een invoeringstoets?

1. In de eerste plaats wil het kabinet met de invoeringstoets **eerder en beter** kunnen **inspelen op signalen van burgers, organisaties en bedrijven** over de werking van nieuwe regelgeving in de praktijk. Daarmee kunnen we **bijsturen** als er oplosbare problemen opdoemen, of **vroegtijdig stoppen** als het volledig mis dreigt te gaan.
2. In de tweede plaats dient het **de positie van de uitvoeringsorganisaties**, die met de invoeringstoets beter in staat worden gesteld om de **knelpunten** uit de uitvoeringspraktijk **terug te leggen op de beleidstafel**

Indicatoren

- Er hoeft niet voor elke regeling een invoeringstoets te worden gedaan; op basis van selecterende indicatoren wordt bekeken of het nuttig is om een invoeringstoets te doen.
- In de voorbereidingsfase kunnen ex-ante toetsen een indicator opleveren voor het doen van een invoeringstoets
  - Uit de uitvoeringstoets blijkt een risico op ICT-problemen in de uitvoering
  - Uit de regeldruk toets blijkt dat de administratieve lasten bij de doelgroep zullen toenemen
  - De doenvermogenstoets laat zien dat een regeling een groot beroep doet op het doenvermogen van de doelgroep
  - Etc.
- Indicatoren in de uitvoerende fase:
  - Signalen in de media
  - Burgerbrieven
  - Klachten
  - Etc.

Conclusie en benutting van resultaten

- Geen actie nodig
- Monitoring in plaats van ingrijpen
- Verder onderzoek is nodig
- Ingrijpen
- Escalatie

Dienst Toeslagen
Ministerie van Financiën

Invoeringtoets *Recht op kinderopvangtoeslag bij Wlz-indicatie*

Wat is KOT bij Wlz-indicatie?

- › Schrijvende situaties: één van beide partners heeft ernstige gezondheidsproblemen
- › Arbeidseis KOT: beide ouder moeten werken

Wat is KOT bij Wlz-indicatie?

- › Schrijvende situaties: één van beide partners in gezin heeft ernstige gezondheidsproblemen
- › Arbeidseis KOT: beide ouders moeten werken
- Sociaal medische indicatie (SMI)
Tijdelijke financiële ondersteuning in kosten kinderopvang als iemand tijdelijk niet in aanmerking komt voor KOT

Wat is KOT bij Wlz-indicatie?

- › Schrijnende situaties: één van beide partners in gezin heeft ernstige gezondheidsproblemen
- › Arbeidseis KOT: beide ouders moeten werken
- Sociaal medische indicatie (SMI)
Tijdelijke financiële ondersteuning in kosten kinderopvang als iemand tijdelijk niet in aanmerking komt voor KOT
- › Maar:
  - Voorwaarden en hoogte SMI verschilt

Wat is KOT bij Wlz-indicatie?

- › Schrijvende situaties: één van beide partners in gezin heeft ernstige gezondheidsproblemen
- › Arbeidseis KOT: beide ouders moeten werken
  - Sociaal medische indicatie (SMI)
Tijdelijke financiële ondersteuning in kosten kinderopvangen als iemand tijdelijk niet in aanmerking komt voor KOR
- › Maar:
  - Voorwaarden en hoogte SMI verschilt
    - Uitzondering op de arbeidseis per 1-1-21
“Voor huishouden waarvan één van de partners een permanente Wlz-indicatie heeft en de andere partner werkt of een traject naar werk volgt.”

Waarom een invoeringstoets?

- > Indicatoren in de voorbereidingsfase?
- > Indicatoren in de uitvoerende fase?
  - Vooraf: maximale doelgroep van 4.000 ouders en 5.000 kinderen
  - Aantal aanvragen bleef achter
  - Potentie voor om impact te vergroten

Gevolgen	ingrijpend / middelgroot / beperkt		
Risico's			
Interactie burgers/bedrijven		x	
Maakbaarheid systemen			x
Handhaafbaarheid		x	
Fraudebestendigheid			x
Complexiteitsgevolgen		x	
Risico procesverstoringen groot / gemiddeld / klein			
Uitvoeringskosten	Incidenteel	Structureel	
Dienstverlening	€0	€0	
Handhaving/toezicht	€0	€0	
Automatisering	€350.000	€350.000	
Personele gevolgen	0 fte incidenteel, 0 fte structureel		
Invoering mogelijk per	1-1-2021		
Beslag portfolio	middelgroot		
Eindoordeel	uitvoerbaar		

Proces van de invoeringstoets

- › Kernteam invoeringstoets
- › Intern schriftelijke signalen
- › Werkgroep
- › Extern doelgroeponderzoek
  - Interviews met professionals

Bevindingen: Hoe pakt de maatregel uit voor de doelgroep?

- > Gebruik beneden verwachting
- > Relatief veel afwijzingen

Bevindingen: Hoe pakt de maatregel uit voor de doelgroep?

- > Gebruik beneden verwachting
- > Relatief veel afwijzingen
  - Ontbreken permanente Wlz-indicatie
  - Aanvrager is alleenstaand

Bevindingen: Hoe pakt de maatregel uit voor de doelgroep?

- > Gebruik beneden verwachting
- > Relatief veel afwijzingen
  - Ontbreken permanente Wlz-indicatie
  - Aanvrager is alleenstaand
- > Relatief veel zekerheid aan de voorkant

Bevindingen: Hoe pakt de maatregel uit voor de doelgroep?

- > Gebruik beneden verwachting
- > Relatief veel afwijzingen
  - Ontbreken permanente Wlz-indicatie
  - Aanvrager is alleenstaand
- > Relatief veel zekerheid aan de voorkant
- > KOT sluit niet altijd aan op behoeften van de potentiële doelgroep

Bevindingen: Hoe pakt de maatregel uit voor de doelgroep?

- > Gebruik beneden verwachting
- > Relatief veel afwijzingen
  - Ontbreken permanente Wlz-indicatie
  - Aanvrager is alleenstaand
- > Relatief veel zekerheid aan de voorkant
- > KOT sluit niet altijd aan op behoeften van de potentiële doelgroep
- > Maatregel is beperkt bekend
- > Aanvraagproces is lastig
- > Regeling niet voor iedereen duidelijk

Bevindingen: Hoe pakt de maatregel uit voor de uitvoering?

- › Relatief geavanceerde variant gekozen
- › Timing van wetsvoorstel zorgde voor knelpunten
  - Amendement voor tijdelijke Wlz-indicatie
  - Inwerkingtreding van grondslag gegevensdeling per 1-1-21

Conclusie

- › Effectieve en gelijkwaardige ondersteuning
- › Doelgroep-analyse was onvoldoende
  - Wetgeving, beleid, procesinrichting, communicatie
- › Maatregel onvoldoende bekend
- › Moeilijk uitlegbaar
  - Permanente/tijdelijke Wlz-indicatie
  - Beiden Wlz-indicatie
  - Alleenstaanden
- › Aard en omvang doelgroep is een uitdaging
- › Niet in uitvoeringstoets gesignaleerd

Ontwikkeling invoeringstoets

- Stand van zaken brief 25 oktober 2024, met indicatief overzicht van invoeringstoetsen
- Rijksbrede handreiking invoeringstoets
- Betrokkenheid Tweede Kamer
  - Praktische handreiking wetgevingskwaliteit voor Kamerleden ‘Werken aan wetten’ met aanbevelingen en handelingsperspectief
- Onderzoek naar ervaringen en aandachtspunten invoeringstoets
- Inzet op vergroten bekendheid en gebruik invoeringstoets

Ter bespreking

- Wat doe je als je in de voorbereidingsfase van een nieuwe regeling risico's ziet voor het doenvermogen van de doelgroep?
- Hoe wordt binnen jouw organisatie een nieuwe regeling gemonitord en geëvalueerd?
- Heb je dossiers waarvoor een invoeringstoets nuttig zou kunnen zijn? Welke rol zou je daarin kunnen oppakken?
- Hoe kan je de impact op de doelgroep voldoende inschatten, terwijl het instrument wel lichtvoetig blijft?
- In hoeverre zou je als uitvoeringsorganisatie aanbevelingen doen over beleid in een invoeringstoets?

Contact?

JenV

Annemarie van der Knijff (a.m.van.der.knijff@minjenv.nl)

Yannick de Best (y.de.best@minjenv.nl)

Dienst Toeslagen

Emma Willems (e.s.willems@minfin.nl)